

İfade Sahibi: Sait Çiltaş. . . .

Siyasi Partiler kanunu hükümlerine göre yapılmakta olan incelemenin konusu anlatılıp soruldu:

Dördüncü büyük kongrede alınan kararlar arasında Türkiye'nin doğusunda yaşayan Kürt halkı ile ilgili bölüm 4 kongreye muhtelif gruplar tarafından verilen önerilerin karar tasarıları komisyonunca ortak noktalarının birleştirilmesi ve düzenlenmesi suretiyle getirilmiş ve kongre tarafından da kabul edilmiştir. Ben 4.büyük kongrede delege olarak bulunmaktaydım. Dördüncü büyük kongrede genel idare kurulu üyeliğine ve sonradan yapılan görev bölümünde de genel sekreterliğe seçildim. Tasarı komisyonuna verilen üç öneriden birisi parti merkez yürütme kurulunca, bir başkası Tarık Ziya Ekinçi, Kemal Burkay ve arkadaşları tarafından ve bir başkası da Oral Çalışlar ve arkadaşları tarafından hazırlanıp verilmişti. Bu önerilerden en aykırı olanı Oral Çalışlar'la arkadaşlarına ait bulunanıdır ki komisyon tarafından da benimsenmemiş ve diğer iki önerinin ortak tarafları alınarak kongreye sunulmuştur. Kongrece kabul edilip, sonradan yayınlanan karar komisyonunun hazırladığı bu tasarıdır. Doğudaki Kürt asıllı vatandaşlar konusu benim TİP'e üye olduğum 1965 yılından beri partinin politika konuları içinde yer almıştır. Yalnız Kürt halkı deyimi son kongrede kullanılmıştır. Bu kongreye kadar Doğudaki Kürtler için halk deyimi bir karar olarak kullanılmıyordu. Ben 3.Büyük Kongrenin de delegesiydim. O kongrede kendi kararlarını hazırladı ve yayınladı. 3.Büyük kongre kararında da Doğudaki Kürt asıllı vatandaşlar ele alınmaktaydı. Ancak 3.büyük kongrenin bu konuda 4.büyük kongreye herhangi bir telkin veya tavsiye niteliğini taşıyan hiçbir kararı yoktur. Biz sosyalist düşünce sahipleri olarak hareket noktamızda objektif şartları veri olarak kabul ederiz. Yani var olan bir vakıanın yokluğunu düşünmek sosyalist metod ve yöntem içerisinde mümkün olamaz şu halde Kürt halkının varlığı objektif bir gerçek bulunduğu nazaran sosyalist hareket içinde amacımızı Kürt halkı ile Türk halkının bütünleşmesini sağlamaktır. Bunu sağlamak için de halklar arasındaki barış ve kardeşliğin geliştirilmesini sağlamak zorundayız. Kararda sorun olarak ortaya konulan biraz evvel söylediğim objektif gerçek ve çözümü de Kürt ve Türk halkları arasındaki bütünleşmeyi sağlamak çarelerini aramaktır.

Cumhuriyet döneminde gelen iktidarların doğu halkı üzerindeki ve özellikle Kürt halkı üzerindeki politikasını gerçekçi bulmamaktayım şöyle ki; bu halk gelişmesini sağlayacak olanakların yeterince kendilerine verilmemiş olması ve bir takım baskı yolunun seçilmiş bulunması Kürt halkında Şoven milliyetçi bir tepkinin uyanmasına sebep olmuştur. Örnek vermek gerekirse geçen yılki komando harekâtı bölge silâh araması gibi durumlar diğer bölgelerdeki uygulamaları daha sert biçimde yapılması nedeniyle bölge halkı baskı ve terör altında bırakılmış ve zorla asimile edilme yolu seçilmiştir. Üstün bir kültürün diğer bir kültürü asimile etmesi tabii ve hatta ilerici bir olaydır ve biz de tabii bir asimilasyona hiçbir zaman karşı olmadık. Ama bir bölge halkının yerinden uzaklaştırılıp onların yerine Türklerin getirilmesi Türkçe bilmedikleri halde Kürtçe konuşmalarının zorla önlenilmesi gibi zorla asimilasyon politikasına karşıyız.

TİP'in kararında sözü edilen Kürt halkının mücadelesi bu halkın diğer halkların yanında anayasal hakları kullanmak suretiyle vereceği bir mücadeleden ibarettir. Bu da ancak miting, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, söz ve yazıyla isteklerin duyurulup hissettirilmesi şeklinde yürütülür. Esasen Partimizin bu konuda tesbit ettiği mücadele sanır ve yöntemi de bundan ibarettir bunun dışında herhangi bir mücadele kastedilmemektedir.

Kararda Anayasal vatandaşlık haklarından söz edilirken Anayasanın siyasal hakları kastedilmiş ve demokratik özlem ve istekle de Anayasanın vatandaşlara tanıdığı siyasal haklar dışında kalan temel hak ve özgürlükler, ekonomik ve sosyal haklar kastedilmiştir. Kararda bu iki deyim ayrı ayrı kullanılış nedeni budur. Bu kararın alınışında kesinlikle milliyetler prensibinin rol oynadığı ileri sürülemez ancak bir olayı ele alırken o olaya yaklaşmayı sağlamak bakımından teorik plânda milliyetler prensibinden yararlanılmış olabilir hemen şunu ilâve edeyim ki, bu yukarıda ifade ettiğim gibi sadece olayın hazırlanışında iddialarımıza bir zenginlik vermek endişesinden ileri gelir yoksa karara müessir bir milliyetler prensibi söz

konusu değildir. Emek dergisinde kongreden önce ve sonra yayınlanan yazıları ve bu arada benim de imzama taşıyan yazıları bu açıklamam çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Kürt halkının varlığını kabul etmekteyiz ama esasen Kürt halkının daha doğrusu Türkiyede Kürt halkının bir uluslaşma içinde olduğunu iddia etmeye imkân yoktur. Çünkü bizim de arzuladığımız tabii asimilasyon busekilde bir uluslaşmaya hem imkân vermez hem de böyle bir uluslaşmanın lüzumu kalmaz yalnız baskı ve terörle uygulanacak bir zorla asimilasyonun tepkileri tabii asimilasyonu zaman zaman durdurmaktadır. Ülkelerin devrimci pratiğinde halklar meselesini Marksistçe ele alınmış olduğu Emek dergisininin 1970 yılı aralık ayı 7. sayısında ifade ederken amacım devrimci dünya pratiğinde Markstan beri çeşitli şekillerde uygulanarak gelen bütünleşmeyi açıklamaktı. Esasen bu yazı benim kongredeki konuşmamın özetlenmiş şeklidir. Şimdi Türkiyede milliyetler prensibine uyulmak suretiyle bir uluslaşmadan veyahut Sovyet S.C.B.de olduğu gibi bir bütünleşmeden söz etmek istemiyorum. Çünkü Türkiyedeki Kürt halkının üstün kültür karşısında tabii yollarla asimile edilerek bütünleşmesi mümkünken başka şekilde bir uluslaşma yoluna gidilmesi esasen düşünülemez çeşitli kimseler tarafından dördüncü büyük kongre kararları yorumlanırken Kürt halkı sorununun milliyetler meselesi yönünde ele alındığı ifade olmuştur. Ancak bu Emek dergisinde de olsa Parti üyesi olan mahdut şahıslar tarafından da olsa konunun parti tarafından bu şekilde ele alındığının ifadesi olamaz. Yukarıda da açıkladığım gibi milliyetler prensibini şayet kararda yer verildiği zehabı uyanıyorsa bu sadece bir metod içinde ve teorik yönden konuya yaklaşmak amacı ile yapılmıştır yoksa TİP Kürt halkı problemini ve bununla ilgili kongre kararını milliyetler prensibi açısından ele almış değildir dedi ve kararın amacının somut bir biçimde ve objektif ölçüler içinde Kürt halkını bir veri olarak almak ve bütünleşmeyi sağlamaktır. Bunun dışında şimdilik başka bir diyeceğim yoktur dedi. Şimdilik sorulması gereken bir husus kalmadığından, iki nüsha ve üç sahife olarak düzenlenen ifade zabdı okundu ve birlikte imzalandı. 11.5.1971

Bülent Akmanlar
C. Başsavcısı Yrd.
(İmza)

Kemal İzgüt
Başkâtip Yard.
(İmza)

Sait Çiltas
İfade Sahibi
(İmza)

(FOTOKOPİNİN AYNIDIR)

İFADE SAHİBİ: HÜSEYİN KORUMAZ . . . Cumhuriyet Başsavcılığının 6.4.1971 gün ve 1098 sayılı talimatı okundu, soruldu:

Türkiye İşçi Partisinin Genel Kongresi Ankara Çankırı Cad. Yıldırım Beyazıt Çarşısı Yıba Döğün salonunda yapıldı. Kongre hatırladığıma göre 29-30 31 Ekim 1970 tarihlerinde 3 gün devam etti. Kongrede bazı kararlar alındı. Cumhuriyet Başsavcılığının talimatı ilişiginde tastikli sureti gönderilen ve kongrede alınan karar, bu örneği içine de almaktadır. Başka bir ifade ile alınan kararın bir kısmını teşkil etmektedir. Ben Adana İşçi Partisinde gelen kongreye delege olarak gitmişim. Kongrede karar tasarısı komisyonuna seçildim. Benimle birlikte bu komisyona beş kişi seçilmişti. Seçilen kişilerin hüviyetleri bilinmektedir. Komisyonda beş kişi kendi aramızda karar taslaklarını hazırladık ve genel kurula sunduk. Kongre genel kurulu ufak tefek bazı rotuşlar yapmak suretiyle bizim hazırladığımız karar taslağını kabul etti. Ve artık alınan bu karar komisyona değil parti genel kurulunun vermiş olduğu bir karar oldu. Çünkü Parti genel kurulu da bizim hazırladığımız bu karar taslağını kabul etti ve ilân eyledi. Talimat ekinde gönderilen metin bizim hazırladığımız karar taslağından bir pasaj olup parti kongre genel kurulu tarafından kabul edilen ve parti genel kurulu kararı olarak yayınlanan kararın bir kısmını teşkil etmektedir. Bu kararın komisyona ne şekilde getirildiğinin hususunun açıklıyamıyacağım, yanlış yazıldı ben bu hususta ifade vermek istemiyorum.

Talimatın ikinci pasajında sorulan hususlara cevap vermek istemiyorum.
Talimatın 3. fıkrasında sorulan hususlara cevap vermek istemiyorum.

(H.Korkmaz,Devam)

Ve yine talimatın 4.ve 5.fıkralarında benden sorulması istenilen hususlara da bilgi vermek istemiyorum, daha doğrusu cevap vermiyorum.

(Çizildi), talimat tekrar baştan sona kadar okundu. Soruldu,talimatın 5 fıkrasında benden sorulmak istenilen sorulara cevap vermiyorum. Bu karar Parti genel kurulunca benimsemiş ve kabul edilmiştir. Ve partinin görüşüdür. Parti tüzel kişiliğinin ilgilendirir ve onun kararıdır. Ben parti adına bu sorulara cevap vermeye yetkili değilim bunun için cevap vermiyorum.

Dedi, ifadesi okundu imzası alındı. 16.4.1971

C.Savcı Yrd.
Nadir Aygün
(İmza)

Kâtip
Mahmut Ası
(imza)

İfade Sahibi
Hüseyin Korkmaz
(imza)

(FOTOKOPİNİN AYNIDIR)

İfade Sahibi: Adnan Keserbiçer

Yargıtay C.Başsavcılığının 6.4.1971 tarih 1096 sayılı kişiye özel acele talimatı okundu ayrı ayrı soruldu:

4.Büyük kongrede tasarı komisyonunda üye idim bahsedilen (Türkiyenin doğusunda yaşayan Kürt halkı) konusu komisyona kongrede üye bulunan delegeler tarafından imzalanmış önerge olaraktan kongre başkanlığım ve başkanlıktan da komisyonumuza havale edilmiştir. Bu önergenin imza sahiplerini şimdi hatırlamıyorum. Kaç kişi olduğunu da bilmiyorum fakat çok imzalı bir önerge idi, dedi.

Yukarıda bahsedilen konu komisyonumuzdan çıktığı şekilde 4.büyük kongrede oybirliği ile kabul edilmiştir. Komisyonumuz bu konuyu incelerken herhangi bir belgeye istinat ederek rapor hazırlamış değildir. Önerge sahipleri tarafından da herhangi bir belge komisyonumuza verilmiş değildir. Biz komisyon olarak meseleyi kendi fikrî açımızdan inceleyip raporu hazırladık. Bu raporun hazırlanmasında esas kıstasımız ve kriterimiz basına intikal eden hadiselerden telmihen Türkiyenin her tarafında Anayasanın Türk halkına tanıdığı hakların eşit şekilde tatbikidir ve bu bizim partimizde kabul edilmiş ve bu hususların tatbiki içinde çaba sarfedileceği öngörülmüştür dedi.

Kürt halkı üzerinde hakim sınıfların faşist iktidarlarının uyguladıkları baskı,terör ve asimilasyon politikasının cereyan ettiği basına intikal eden özellikle Günaydın gazetesinde komandoların Doğudaki baskı ve insanlık dışı hareketlerinin uygulandığı bizce basın yoluyla malum olduğundan raporun hazırlanmasında bu düşünce ile bu konuya yer verilmiştir.

Kürt halkının mücadelesi deyimiyle raporda kastettiğimiz yukarda da bahsettiğim gibi Kürt halkının ekonomik ve daha doğrusu topluca Anayasal haklarının temin edilmesi maksadıyla yer verilmiştir. Hazırlanan rapor 4.büyük kongrede kabul edildiğine göre bu mücadeleyi Partimiz üzerine almış oluyor kongre kararları tüzüğümüze göre partinin bütün teşkilâtını bağlayıcıdır. Bu mücadelenin nasıl ve ne şekilde yapılacağı hususunda ben birşey diyemem Partinin büyük organları bu hususta söz sahibidir.

Raporda Kürt halkının anayasal vatandaşlık haklarını kullanmak mücadelesinin yanında diğer tüm demokratik özlem ve isteklerden kastımız benim anladığım manada bu halkın ekonomik özlem ve istekleridir. Ve bu düşünce ile anayasal vatandaşlık hakları dışında bu hususa da yer verilmiştir.

Şu hususu da ilâve edeyim ki benim ve o komisyonda olan arkadaşların kanaatları odur ki bu hususlara raporda bölücülük niyetiyle yer verilmiş değildir. Esasen rapor tüm olarak tetkik edildiğinde bu husus anlaşılacaktır. Başka bir diyeceğim yoktur dedi. İfadesi okundu doğru olduğunu beyan edip imzasıyla tastik etti. 14.4.1971

Niğde C.Savcı Yard.
(İmza)

Z.K.
(imza)

İfade Sahibi
Adnan Keserbiçer
(imza)

(FOTOKOPİNİN AYNIDIR)